

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА З ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН
НА КАФЕДРІ МІКРОБІОЛОГІЇ, ВІРУСОЛОГІЇ ТА ІМУНОЛОГІЇ В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Лобань Г.А., Фаустова М.О., Чумак Ю.В.

Полтавський державний медичний університет

Висвітлено особливості умов, засобів і технологій формування освітнього середовища на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології ПДМУ в умовах воєнного стану. Увагу приділено організації інформаційно-освітньої системи за умов дистанційного навчання іноземних здобувачів освіти. Розглянуто змістовий, методичний і комунікативний компоненти освітнього середовища.

Ключові слова: освітнє середовище, дистанційне навчання, іноземні здобувачі вищої освіти.

The article highlights the features of the conditions, means and technologies for the formation of an educational environment at the Department of Microbiology, Virology and Immunology of the Poltava State Medical University under martial law. Attention is paid to the organization of the information and educational systems under the conditions of distance learning of foreign students. The content, methodical and communicative components of the educational environment are highlighted.

Keywords: educational environment, distance learning, foreign students of higher education.

Освітнє середовище – це сучасний простір, сукупність умов, засобів і технологій для комфортного навчання здобувачів освіти. Освітній простір навчального закладу має бути адекватним змінам у освіті, сучасним тенденціям розвитку країни, конкурентоспроможності в умовах, що відповідають соціальним запитам суспільства і стандартам міжнародного освітнього простору. Реальним кроком у розв'язанні проблеми підготовки конкурентоспроможних майбутніх фахівців є створення відкритого інформаційно-освітнього середовища університету, яке сприятиме відкритості й підвищенню інноваційності, ефективності, продуктивності освітньої системи [2].

У зв'язку із запровадженням воєнного стану на території України, відповідно до нормативних документів КМУ і наказів ректора Полтавського державного медичного університету навчання зі здобувачами освіти міжнародного факультету на кафедрі мікробіології, вірусології та імунології відбувається у змішаній формі, переважно із застосуванням дистанційних технологій. Саме тому дії науково-педагогічних працівників (НПП) кафедри спрямовані на організацію освітнього середовища онлайн, що забезпечить набуття здобувачами освіти необхідних компетентностей, знань і вмінь та створить умови для всебічного розвитку особистості.

Завдання НПП – створити таке освітнє середовище, яке найкращим чином сприяє навчанню, вихованню й розвитку здобувачів освіти. Тому вдосконалення освітнього середовища на кафедрі пов'язане з постійною роботою над формуванням і створенням кращих умов засвоєння знань і формування практичних навичок здобувачів освіти.

Викладачі закладу вищої освіти використовують педагогічні й психологічні прийоми для підвищення мотивації до навчання загалом у медичному університеті й набуття компетентностей із мікробіології, вірусології та імунології як базової дисципліни в медичній освіті. Завдання НПП полягає в розкритті здібностей і природних задатків особистості здобувачів освіти, що ще не проявилися, у розвитку інтересів кожного індивіда, які він уже усвідомлює.

Метою НПП кафедри стала побудова й моделювання освітнього середовища, що відповідає індивідуальним особливостям кожного іноземного здобувача вищої освіти. На основі такого середовища забезпечуються різноманітні шляхи розвитку пізнавальних властивостей здобувачів освіти, що сприяє формуванню професійно обізнаного лікаря й підвищенню успішності навчання [3].

Дистанційне навчання – форма організації й реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово й переважно екстериторіально [1].

Нагадаємо, що традиційні принципи дистанційного навчання – це науковість, самостійність, систематичність і системність, активність, принципи наочності, доступності, індивідуалізації навчання, зв'язок теорії з практикою, а нетрадиційні – оптимізація процесу, демократизація навчання, принципи інтерактивності, диференціації системи навчання [5].

Змішана модель навчання передбачає інтеграцію очних і дистанційних форм. В умовах воєнного стану й розповсюдження коронавірусної інфекції, на нашу думку, ця модель є оптимальною. На кафедрі створено інформаційно-методичне середовище, що дозволяє проводити й очне навчання (здебільшого з вітчизняними студентами), і дистанційне навчання (з іноземними здобувачами вищої освіти, а за умов карантину щодо коронавірусної хвороби – у групах вітчизняних здобувачів освіти). У сучасних умовах, коли навчання переважно має діалоговий характер, набуває особливої актуальності активна, творча діяльність здобувача вищої освіти, далека від простого відтворення вивченого матеріалу. Для здійснення цієї діяльності здобувачі освіти як повноправні суб'єкти освітнього процесу потребують відповідних їй організаційних форм [4].

Змістовий компонент сформованого на кафедрі освітнього середовища охоплює інтегративний підхід до змісту навчання з дисципліни, постійне оновлення й актуалізацію навчальної дисципліни з включенням особливостей соціокультурних, географічних, історичних аспектів різних країн, що викликає зацікавленість у іноземних громадян і сприяє формуванню майбутніх фахівців медичної галузі.

Методичний компонент освітнього середовища представлений повним переліком необхідних методичних матеріалів для забезпечення навчального процесу, які задля оптимізації роботи наявні на офіційному сайті кафедри й надаються здобувачам освіти індивідуально за бажанням. Бібліотечний фонд із дисципліни англійською мовою укомплектовано достатньому рівні, включаючи електронні варіанти підручників. Під час проведення

практичних і лекційних занять за допомогою інструментів програми Zoom НПП кафедри роблять акцент на усне діалогове спілкування з використанням різних засобів сприйняття інформації (відео, презентації тощо). Презентації лекцій містять типові тестові задачі, які входять до теми лекції й відповідають базі тестів «Крок 1». Це дає можливість лектору після викладення матеріалу пояснити тестові завдання, урахувавши виділені ключові слова, і звернути увагу здобувачів освіти на особливості їх розв'язання.

Комунікативний компонент освітнього середовища базується на прямій взаємодії та спілкуванні викладач - здобувач освіти. Здобувачі освіти мають постійний двосторонній зв'язок із НПП кафедри через електронні адреси, групи в різних месенджерах, у соціальних мережах.

Задля ефективної підготовки здобувачів освіти міжнародного факультету до ліцензійного іспиту «Крок 1» і успішного його складання співробітниками кафедри сформовані посібники, що містять тести баз Центру тестування, розподілені за темами практичних занять. Це дає можливість опрацьовувати тести разом із викладачем під час практичних занять, визначати ключові слова й формувати алгоритми вирішення завдань. Кожен здобувач освіти має доступ до файлу з тестами на офіційній сторінці кафедри окремо для ОПП «Медицина» і ОПП «Стоматологія» англійською мовою.

Список використаної літератури

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К. : Атіка, 2008. 684 с.
2. Буйницька О.П. Структурно-функційна модель інформаційно-освітнього середовища університету. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. 69, № 1. С. 268-278.
3. Лобань Г. А., Зачепило С. В., Коваленко Н. П., Ганчо О. В., Комишан І. В. Формування здорового способу життя студентів як запорука суспільного та економічного розвитку держави. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2015. №2 (50). С. 30-32.
4. Лобань Г. А., Фаустова М. О., Ананьєва М. М., Чумак Ю. В. Підвищення якості підготовки з мікробіології, вірусології та імунології: стратегії й перспективи // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 24 березня 2022 р. Полтава, 2022. С. 171–173.
5. Стадній А. Моделі дистанційного навчання URL: <https://op.ua/ru/pedclass/nauchnaya-statya/modeli-distancijnogo-navchannya> (дата звернення: 4.11.22).

THE METHODOLOGY OF TEACHING "MAXILO-FACIAL SURGERY" AS A BRANCH OF THE DISCIPLINE "SURGICAL STOMATOLOGY" AT THE CURRENT STAGE OF THE TRAINING OF STOMATOLOGISTS, TAKING INTO ACCOUNT THE EXPERIENCE OF POLTAVIA AND SAMARKAND MEDICAL UNIVERSITIES

Lokes K.P.¹, Rizaev Zha A.², Avetikov D.S.¹

¹Poltava State Medical University, Poltava, Ukraine

²Samarkand State Medical University, Samarkand, Republic of Uzbekistan

Наведено приклади й алгоритми викладання дисципліни «Щелепно-лицева хірургія», урахувавши досвід кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії Полтавського державного медичного університету й кафедри щелепно-лицевої хірургії Самаркандського медичного університету. Описано форми й методи навчання й контролю як результат співпраці за різними напрямками діяльності науково-педагогічних працівників.

Ключові слова: освітня компонента, щелепно-лицева хірургія, міжнародна співпраця, форми й методи навчання.

The article provides examples and algorithms for teaching the discipline "maxillofacial surgery" taking into account the experience of the department of surgical dentistry and maxillofacial surgery of Poltava State Medical University and the department of maxillofacial surgery of Samarkand Medical University. Forms and methods of training and control are described, as a result of cooperation in various areas of activity of scientific and pedagogical workers.

Keywords: educational component, maxillofacial surgery, international cooperation, forms and methods of training.

The rapid development of modern medicine caused an urgent need to separate a separate specialty "maxillofacial surgery", which in turn creates the need to revise the methodology of teaching the discipline "surgical stomatologists" at the stage of undergraduate training of stomatologists [3, 4].

Each separate school of surgical stomatology has its own unique, important and experimentally proven data that can be used for more thorough training of future specialists. The possibility of acquiring new, often unique experience creates the need for cooperation between specialists in this field not only at the level of universities and regions, but also countries. These measures can create special conditions for the highest quality training of young specialists, as well as for the improvement of methodological, scientific and clinical training of higher education teachers [1, 2].

On the conditions of friendly cooperation between the employees of the department of surgical stomatology and maxillofacial surgery of the Poltava State Medical University and the department of maxillofacial surgery of the Samarkand State Medical University, methodological features of teaching are implemented in practical activities.

One of them is the holding of an online video bridge from the operating clinic of maxillofacial surgery of the Samarkand State Medical University with a broadcast to the classrooms of the department of surgical stomatology and maxillofacial surgery, which are equipped with the necessary computer equipment with constant access to the Internet. Students of higher education have the opportunity to be virtually present at various operative interventions, which are con-